

zaaknummer 2012 T 864

Advies van 17 juli 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. I.M.A. Bruls-van Strien, advocaat te Nijmegen,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde van de minderbroeders Franciscanen
in Nederland (hierna: 'de Orde').

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 maart 2013. Op 4 april 2013 is een brief met een bijlage ontvangen van mr. Bruls-van Strien voornoemd. Op 9 april 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], tot 23 mei 2013 Minister provinciaal van de Orde, thans optredend namens de huidige Minister provinciaal.

1.2. Op 11 juni 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met [naam]. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Bruls-van Strien.

Namens de Orde is verschenen [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager is het zesde kind uit een gezin met zeven kinderen. De ouders van klager dreven in [plaats], waar het gezin ook woonde, een [bedrijf]. In [plaats] stond een grootseminarie van de minderbroeders Franciscanen. Daardoor kwam klager veel met Franciscanen in contact. Klager werd vanzelfsprekend misdienaar en, mede omdat zijn heerom pater was, priesterstudent.

In 1952, hij was toen twaalf jaar oud, ging klager naar kleinseminarie [naam] in [plaats]. Vooraf waarschuwde de heerom van klager diens ouders met de woorden: "Let goed op,

jullie zoon [naam] is een mooi ventje, hou hem in de gaten wat er in [plaats] kan gebeuren”. Aangeklaagde was docent op het gymnasium en de biechtvader van klager.

De leerlingen van het gymnasium waren in [plaats] ondergebracht in kosthuizen die werden gedreven door particulieren. In het kosthuis waar klager sliep, waren in totaal zestien jongens ondergebracht, acht per slaapkamer. De jongens sliepen in stapelbedden. Vrijwel vanaf de eerste dag werd klager gedwongen oudere jongens seksueel te bevredigen voordat ze gingen slapen. Ook kwam geregeld een van de oudere jongens bij klager in bed. De jongen die onder klager in het stapelbed sliep, heeft hiervan op enig moment melding gemaakt bij de kostbaas. De jongens moesten daarna hun verhaal komen doen bij pater [naam]. Klager was bang dat er maatregelen tegen hem zouden worden genomen, dat hij naar huis zou worden gestuurd. Er gebeurde echter niets. Evenmin werden de gedwongen seksuele contacten beëindigd. Wel werd klager na de melding door de paters geïntimideerd en gekleineerd.

Klager wist zich geen raad met de situatie en ging biechten bij aangeklaagde. Aangeklaagde verzocht klager 's avonds op de kamer van aangeklaagde over de gebeurtenissen te komen praten. Klager moest aangeklaagde in detail vertellen wat er tussen de jongens speelde. Terwijl klager zijn verhaal deed, werd hij betast door aangeklaagde. Aanvankelijk dacht klager dat aangeklaagde hem wilde troosten, maar aangeklaagde stak de hand in de broek van klager, wreef over diens benen en betastte diens geslachtsdeel. Klager moest zich ook aftrekken terwijl aangeklaagde toekeek. Dit is in de herinnering van klager vijf keer gebeurd.

Voor klager was dit zeer verwarrend. Hij hoopte bij aangeklaagde steun te vinden, maar werd ook in die verhouding gedwongen tot seksueel contact. Klager probeerde aangeklaagde te ontlopen, maar dat lukte niet altijd.

De combinatie van het misbruik en de zware studie maakte dat klager het niet volhield in [plaats]. Zijn enige veilige haven was de kapel van “het heilig bruurke” (broeder [naam]). Hij vroeg zijn ouders of hij naar huis mocht komen, maar rector [naam] zei tegen hen dat klager een inzinking had die wel weer over zou gaan. Voor klager was het echter niet meer vol te houden. Hij was vanaf dat moment veel ziek. Toen klager veertien was, mocht hij naar huis.

2.2. Klager durfde tegen zijn ouders niets te vertellen over hetgeen hem in [plaats] was overkomen. Klager paste niet meer in de gezinsomgeving, hij was een ander mens geworden. Klager was opstandig en had veel ruzie met zijn vader.

Klager heeft na zijn verblijf in [plaats] de MULO afgemaakt. Hij heeft op kantoor gewerkt, maar kon zich niet schikken in de hiërarchische verhoudingen. Klager merkte dat hij niet tegen gezag kon. Ook was klager onzeker of hij op mannen of vrouwen viel. Klager heeft op enig moment een relatie gehad met een vrouw. Klager merkte echter dat hij haar gevoelens niet kon beantwoorden. Hij had een grote angst om zich te binden. Toen klager 24 jaar was, is de relatie geëindigd. Klager is toen volledig ingestort en heeft een suïcidepoging gedaan. Pas toen hoorden de ouders van klager over hetgeen klager was overkomen. Daarop zijn nog diverse suïcidepogingen gevolgd, tot klager 35 jaar oud was. Toen is hij opgenomen in een instelling in [plaats].

Klager heeft diverse therapieën ondergaan. Hij leeft nu alleen, zonder verantwoordelijkheden voor anderen of werk. Daardoor gaat het klager redelijk. Hij doet veel vrijwilligerswerk.

2.3. Klager wil erkenning van het seksueel misbruik, dat het heeft plaatsgevonden zoals hij stelt. Hij wil dat spijt wordt betuigd door de Orde. Voorts wenst klager aanspraak te maken op een financiële vergoeding.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor mogelijk seksueel misbruik door aangeklaagde, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Het gaat dan om het betasten van de benen en het geslachtsdeel van klager door aangeklaagde en voorts het dwingen van klager om zichzelf af te trekken waarbij aangeklaagde toekeek. Dit is vijf keer gebeurd.

4.4. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaringen van zijn zus en de verklaring van [naam] (hierna: '[naam]'). De zus van klager verklaart dat zij, en de overige leden van het gezin, in 1964 – na de eerste suïcidepoging van klager – op de hoogte zijn gesteld van de seksuele ervaringen van klager in [plaats]. [Naam] verklaart dat hij sinds eind jaren '60 bevriend is met klager en dat hij vanaf het begin van die vriendschap op de hoogte is van de ervaringen van klager in [plaats]. Ter zitting heeft [naam] verklaard dat hij daarmee (ook) doelt op het misbruik door aangeklaagde. De klachtencommissie concludeert derhalve dat klager reeds geruime tijd geleden over het misbruik door aangeklaagde heeft gesproken, hetgeen steunbewijs voor zijn klacht oplevert.

4.5 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Dat geldt temeer nu klager in die periode door de gebeurtenissen in het kosthuis zeer kwetsbaar was. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging, zoals ter zitting door [naam] uitgesproken, kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.7. Over het verzoek van klager om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegronde verklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Orde van de minderbroeders Franciscanen in Nederland de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in haar macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 17 juli 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.